

İnaktif *Microsporum canis* Aşısı Uygulanan Danua (Great Dane) Irkı İki Köpekte Akut Ürtiker ve Anjioödem

(Acute Urticaria and Angioedema in Two Great Dane Dogs Medicated with Inactive *Microsporum canis* Vaccine)

Kerem Ural*

Cenker Çağrı Cıngı**

Erdoğan UZLU***

* T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Yüksek Komiserler Kurulu, Ankara - TÜRKİYE

** Afyon Kocatepe Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Ab.D., Afyon, TÜRKİYE

*** Kafkas Üniversitesi, Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Ab.D. Kars-TÜRKİYE

Yayın Kodu: 2006/44-E

Ürtiker, ya da bilinen diğer adıyla kurdeşen, çeşitli uyaranlara karşı deride değişik mekanizmalarla (immünolojik ya da nonimmünolojik) ani bir alerji gelişmesiyle oluşan vasküler bir reaksiyondur¹⁻³. Kaşıntılı, eritemli, ödemli papül ve plaklarla karakterize olup, bazı vakalarda göz kapaklarında, yüzde, kol ve bacaklarda, parmaklarda ve genital bölgelerde belirgin şişkinlikle öne çıkan anjioödem tablosu da eşlik edebilir. Acil dermatolojik olgular içerisinde en sıklıkla karşılaşılan hastalıklar olan gerek ürtiker gerekse anjioödem'de derideki kabarıklığın nedeni deri içinde meydana gelen ödemdir. Özellikle anjioödemde derinin daha derin alt tabakaları da dahil olduğundan şişlik ön plandadır²⁻³. Şişliğe kaşıntının yanı sıra ziyade yangı eşlik edebilir³. Altı haftadan kısa süreli kurdeşen akut ürtiker olarak adlandırılır ve nedeni genellikle allerjidir¹. Gıdalar ve ilaçlar (penisilin ve penisilin türevi antibiyotikler, aspirin, sulfamidler ve tiazid sınıfı diüretikler) akut ürtikere neden olan en önemli allerjenlerdir^{1,3}.

İmmunizasyon ya da aşılama immün sistemin uyandırılması ile hayvanların infeksiyöz etkenlerden korunmalarını sağlamaktadır. Ancak bu uyarım kimi zaman minimal düzeyde semptomlardan önemli allerjik reaksiyonlara kadar değişen yan etkilere neden olmaktadır. Eser şiddette reaksiyonlar olarak ateş ve iştah kaybı

gelişebilse de, ürtiker köpeklerde en sıklıkla gelişen reaksiyonlardan biri olarak bu anlamda orta şiddette vasküler bir reaksiyon gelişimiyle hayata öneme haiz anaflaksi oluşumuna öncülük edilmektedir⁴.

Gerek anaflaksi gerekse ürtiker, immün sistemin aşırıya karşı ürettiği antikorlar nedeniyle gelişmekte ve genellikle aynı aşının daha önceden en az bir kere uygulanmasıyla oluşmaktadır. Bu antikorlar bazofil ve mast hücre benzeri yangısal hücreler gibi mediyatörlerin salınımına sağlayarak allerjik reaksiyona neden olmaktadır. Söz konusu reaksiyonlar köpeklerde hayata öneme haiz olmakla birlikte başarılı bir şekilde tedavi edildiklerinde uzun dönemde prognozun olumlu olmasını sağlarlar⁴.

Bu makalede değişik tarihlerde özel kliniklerde birbirlerinden bağımsız olarak dermatomikozis tanısı konulduktan sonra inaktif *M. canis* aşısı uygulamasını takiben ürtiker ve anjioödem gelişen 2 ve 5 yaşlı erkek 2 Danua (Great Dane) ırkı köpek ve sağaltımı anlatıldı.

Her 2 olguda dermatolojik şikâyetlerle götürüldükleri özel veteriner kliniklerinde klinik, laboratuvar ve mikolojik muayeneler sonrası *M. canis*' e bağlı derma-

İletişim (Correspondence)

Phone: +90 532 3821244

e-mail: kural@hotmail.com

tomikozis tanısı konulduğu ve sağaltımında inaktif *M. canis* aşısının kullanıldığı anamnezi alındı. Birinci olgu olan 2 yaşlı erkek Danua ırkı köpekte özel bir klinikte 1 hafta ara ile 2 kez inaktif *M. canis* aşısının uygulandığı ve 2. aşılamaı takiben 2. günde torakal bölge derisinde ani gelişen kaşıntılı ve ödematöz plakların yer aldığı bununla birlikte göz kapaklarında aşırı bir şişkinliğin olduğu öğrenildi. Hastanın aynı gün yapılan fiziksel muayenesinde deride yaygın ürtiker ve her iki göz kapağında (özellikle sağ göz kapağında daha belirgin) ve yüzde anjiödem belirlendi. Hasta sahibinden alınan anamnezde: aşı uygulaması dışında herhangi bir ilaç uygulanmadığı, hastanın daha önceden bilinen bir alerji öyküsünün bulunmadığı ve deri problemi dışında başka herhangi bir hastalık durumunun olmadığı, genelde evde bakıldığı dışarıya kısa sürelerle ve kontrollü olarak çıktığı, son 3 ay içerisinde başka bir köpekle temas etmediği, genel aşılama ile iç ve dış parazit ilaçlarının düzenli olarak yaptırıldığı ve ticari olarak türüne ve yaşına uygun bir köpek maması ile beslendiği öğrenildi. Diğer olgu olan 5 yaşlı erkek Danua köpeğinin de; benzer olarak son 1 ay içerisinde deride şekillenen çevresinden iyi sınırlanmış ve alopesik lezyonlar nedeniyle özel bir klinikte muayene edildiği ve dermatomikozis tanısı konulduktan sonra 1. ve 11. gün olmak üzere 2 doz inaktif *M. canis* aşısının uygulandığı belirlendi. 11. Gün, aşılamaı takip eden 3. saatte, deride aniden allerjik reaksiyonların belirdiği öğrenildi. Hastanın bir sonraki gün yapılan muayenesinde aşılama sonrası gelişen ödemli papül ve plaklar ile karakterize ürtiker ve göz kapağında ve ilaveten periorbital ve perioral bölgede belirgin şişkinlikle karakterize anjiödem ve şiddetli kaşıntı saptandı. Bu olguda türüne ve yaşına uygun ticari köpek maması ile beslendiği ve dışarı ile temasının hasta sahibi tarafından kontrollü olarak sağlandığı ve aşılama dışında başka herhangi bir ilacın uygulanmadığı öğrenildi.

Her iki olguda da benzer anamnez bilgileri, deride aşılamaı takiben beliren ani başlangıçlı karakteristik ödemli papül ve plaklar ile şiddetli kaşıntı gibi klinik muayene bulgularının belirlendi. Bu bulgularla birlikte 2. olguda hematolojik muayenede belirlenen eozinofili, kısa aralıklarla uygulanan inaktif *M. canis* aşısının her 2 vakada da ürtiker ve anjiödem gelişimine neden olabileceğini düşündürdü. Aşılama dışında başka

bir ilaç uygulanmaması, anamnezde gıda ile ilişkili veya başka herhangi bir hastalık ile bilinen bir alerji öyküsünün bulunmaması bu tanıyı destekler niteliktedir. Ayrıca her iki olgunun fiziksel muayenesinde derideki reaksiyonların uzun süreli olmamaları, otoimmün bir bozukluğu düşündürecek klasik lezyonların bulunmaması, olası diğer bir hastalık tablosunun ya da sistemik bir infeksiyonun bulunmaması ve lenf yumrularının normal oluşu ayırıcı tanıda olası diğer nedenlerin ekarte edilmesini sağlar niteliktedir.

Sağaltımında her iki olguda da benzer olarak mepyramine maleate'ın 1 mg/kg dozda intramuskuler (IM) 3 gün, adrenalin 0.25 mg subkutan tek doz ve ilaveten 2 mg/kg metil prednisolon, IV, 12 saatte bir 3 gün olarak uygulandı. Her iki olguda da sağaltım uygulamalarının başlaması ile birlikte 1 gün içerisinde klinik bulgular da tam bir iyileşme ve 3 gün içerisinde derideki plak ve ödem ile göz kapağı ve yüzdeki anjiödemde gerileme ile birlikte tam bir klinik iyileşme sağlandı.

Sonuç olarak bu çalışma da kısa aralıklarla uygulanan inaktif *M. canis* aşısının takiben ürtiker ve anjiödem gelişimine neden olabileceği bu nedenle aşı uygulamaları sırasında dikkatli olunması gerektiği kanısına varıldı. Değişik zamanlarda bağımsız olarak muayene edilen ve tanı konulan her iki olgununda Danua (Great Dane) ırkı olması da dikkate değer bulundu. İnaktif *M. canis* aşısının özellikle bu ırka yönelik olarak daha çok sayıda köpekle çalışılması ve etkinliği ile olası yan etkilerinin incelenmesi gerektiği söylenebilir.

KAYNAKLAR

- 1 **Anonim 1.** <http://www.populermekal.com/urtiker.asp> - 45k. Erişim tarihi:10.09.2006
- 2 **Anonim 2.** http://www.thehealthnews.org/Alerji/urtiker_anjiyodem.htm - 17k. Erişim tarihi:10.09.2006.
- 3 **İşçimen A:** Sürekli tıp eğitimi etkinlikleri, ürtiker ve anjiödem. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Cilt Hastalıkları ve Yara Bakımı Sempozyumu, İstanbul, s. 65-75, 18-19 Ekim 2001.
- 4 **Thompson M:** Allergic vaccination reaction in dogs: <http://www.petplace.com/dogs/allergic-vaccination-reaction-in-dogs/page1.aspx>, Erişim tarihi:10.09.2006.